

N:o 122.

Af herr **O. A. Ericsson** i Ofvanmyra, *i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof.*

I den af Kongl. Maj:t till Riksdagen aflättna proposition angående statsverkets tillstånd och behof äskas bland annat följande extra anslag under fjerde och femte hufvudtitlarna:

Till fortsatt anskaffning af nya eldhandvapen åt armén 4,479,000 kronor, deraf till utgående under år 1897 2,086,250 kronor; till anskaffning af mobiliseringsammunition till eldhandvapen åt armén 715,000 kronor; till fortsättande af arbetena på Karlsborgs fästning med Vaberget 200,000 kronor; till sjöfästningarna Vaxholm och Oscar Fredriks borg samt Kungsholmen 2,819,750 kronor, deraf för år 1897 begäres 2,025,750 kronor; till befästningars anläggande å Gotland 801,800 kronor, deraf för 1897 140,000 kronor; till anskaffning af intendenturutrustning åt armén 2,027,800 kronor, deraf att utgå under 1897 804,400 kronor. Till nyanskaffning af fartygs-materiel äskas 11,780,000 kronor och deraf för år 1897 ett belopp af 5,890,000 kronor jemte till reservkanoner för flottans fartyg och till fullbordande af den under byggnad varande torpedkryssaren tillsammans ett belopp af 160,000 kronor och till ny docka i Karlskrona 475,000 kronor, hvaraf för 1897 begäres 150,000 kronor. Sålunda uppgå endast här uppräknade begärda extra anslag under ofvannämnda hufvudtitlar till ett belopp af 23,458,350 kronor, deraf att utgå under år 1897 12,171,400 kronor.

Sistförflutna Riksdag beviljade till motsvarande ändamål 3,304,030 kronor.

Tvenne af ofvannämnda anslagsfrågor, med den behandling som kommit dem till del, äro egnade att väcka särskild uppmärksamhet.

Vid de tvenne sistförflutna riksdagarne har Kongl. Maj:t dels på framställning af chefen för landtförvarsdepartementet äskat anslag för anskaffning af 100,000 gevär och 20,000 karbiner af repetermekanism för ett sammanlagdt belopp af omkring 7,250,000 kronor att fördelas på 12 år, under hvilken tid således årligen borde beviljas ett anslag, som i det närmaste motsvarar värdet af 10,000 stycken vapen, och dels på förslag af chefen för sjöförvarsdepartementet begärt ett extra anslag af 12,250,000 kronor att utgå, under loppet af 5 år, till nyanskaffning af fartygsmateriel. Den förstnämnde framhöll i likhet med generalfälttygmästaren behofvet af förbättrade eldhandvapen åt armén äfvensom önskvärdheten af att dessa, i likhet med hvad hittills egt rum, måtte tillverkas inom eget land, och den senare har lika med marinförvaltningen uttalat och framhållit det viktiga och önskvärda deri, att ett fast anslag på ordinarie stat af 2,500,000 kronor erhöles för nyanskaffning af fartygsmateriel för att derigenom, såsom det hette, kunna planmessigt ordna beställningarna.

Riksdagen biföll så till vida framställningen om anskaffandet af nya eldhandvapen, att af det för 1895 begärda anslaget 679,300 kronor beviljades 295,500 kronor, och för 1896 hela det begärda anslaget 895,300 kronor, under uttalande tillika, »att tillverkning för statens räkning af vapen och ammunition må, i den mån ske kan, inom vårt eget land bedrifvas.» Till anskaffning af fartygsmateriel beviljade Riksdagen ett extra anslag af 1,500,000 kronor för hvartera af åren 1895 och 1896.

Men oaktadt de båda departementscheferna hvar åt sitt håll och för hvar sin framställning uppgjort planer för att inom en viss tid och på för landet bästa och billigaste sätt erhålla de afsedda krigsmaterielen, och hvilka planer också af Riksdagen blifvit godkända, med undantag af anslagssummans storlek till sjökrigsmaterielen, hafva de nu likväl frångått desamma. Anmärkningsvärdast förefaller således chefens för landtförvarsdepartementet åtgörande härutinnan. Genom det beslut sistförflutne Riksdag fattade med afseende å hans meranämnda framställning, hade han helt och hållit vunnit hvad han med sitt förslag afsåg, nemligen dels anslag till förändringar vid statens gevärsfaktori afsedda för den nya gevärstillverkningen och dels anslag till en årskontingent af 10,000 vapen, men hvad han förut åtnöjt sig med att erhålla på 7 ¹/₂ år, begär han nu på 2 år. Ett dylikt tillvägagångssätt kan ej kallas vare sig riktigt eller lyckligt; det skall säkerligen icke allenast inom hela landet väcka oro och förvåning, utan det lär allt

vara egnadt att åstadkomma undrande spørsmål äfven utom detsamma. Man frågar sig med skäl, hvad som är å färde, hvart det skall taga vägen och hur det skall sluta med ett så planlöst rustningsraseri. Skulle det begärda anslaget beviljas, vore man antingen nödsakad att tvärt emot Riksdagens uttalade önskan skaffa en stor del af de föreslagna eldhandvapnen från utlandet, eller också inom landet uppdrifva en tillverkning, som ej kan ega någon framtid för sig. Ingendera delen torde vara att rekommendera.

Samma är ock förhållandet med afseende å det af sjöförsvarsdepartementets chef framställda förslaget. Att på sätt som nu skett variera så högst väsentligt i sina anslagsfordringar, att man från det ena året till det andra mer än fördubblar sina anspråk, kan ej kallas att »planmessigt ordna beställningarna»; ej heller kan det vara rekommenderande att med en sådan ifver skaffa sig sjökrigsmateriel, hvartill man saknar tillgång till bemanning.

Riksdagen har under de senare åren offrat så afsevärda summor åt vårt försvarsväsende, att man icke gerna kan begära större offervillighet i det afseendet; man borde hellre se till, att hvad som beviljas användes på ett förståndigt och tillfredsställande sätt. Riksdagen har att egna sin uppmärksamhet äfven åt andra områden, och det kanske i högre grad än hvad som hittills skett. Så till exempel ökas statsskulden oupphörligt oaktadt de rika tillflöden som strömma in i statskassan. Det vore för den skull, enligt mitt förmenande, icke för tidigt att tänka på, huruvida det icke vore lämpligt söka minska denna skuld; en sådan åtgärd förefaller mig helt naturlig under sådana omständigheter som nu, då man lefver under fredliga förhållanden och med stora öfverskott i statskassan.

Jag tror således, att man godt kan fortsätta efter den plan, som en gång utstakats med afseende å anskaffning af eldhandvapen åt armén, och för 1897 bevilja ett extra anslag, som motsvarar kostnaden för tillverkning af 10,000 gevär eller omkring 600,000 kronor. Med bifall dertill är det helt naturligt, att det begärda anslaget till ammunition åt dessa vapen äfven kan och bör nedbringas i samma proportion eller till 205,000 kronor. Till fortsättande af arbetena på Karlsborgs fästning med Vaberget torde också böra beviljas enahanda belopp som under sistförflutna riksdag, eller 100,000 kronor. Till sjöfästningarna har föregående års Riksdag gifvit på hand ett extra anslag för 1897 lika med innevarande års eller 221,750 kronor. Förslaget till fästningars anläggande å Gotland torde dels ännu tarfva närmare utredning såväl i afseende å lämpligaste platsen för desamma som ock, i hvilken omfattning de böra anläggas, och dels bör man väl vänta, tills de under byggnad varande fästningarna å andra håll blifva någorlunda färdiga och

försätta i försvarbart skick, innan man börjar med nya. Beträffande det begärda anslaget till arméns intendenturutrustning kan man starkt ifrågasätta, huruvida icke större delen af detsamma kan, utan någon som helst risk, afslås; de materiel, instrument och persedlar, som afse trängutrustningen m. m., och hvilka komma i fråga först vid ett fredsbrott, äro af den beskaffenhet, att de lika lätt kunna anskaffas då som nu; derigenom vunne man den icke oväsentliga fördelen af att slippa bygga stora och kostbara förrådshus för förvaringen af dessa saker; hufvudsakligast för den »personliga utrustningen kan ett anslag vara behöfligt, men äfven på detta område är ju möjligt att ordna anskaffningen på någon längre tid än hvad departementschefen föreslagit, t. ex. 5 år i stället för 2 år; på detta sätt vore ett extra anslag för 1897 af 170,000 kronor tillräckligt. Som ofvan antydts, anser jag, att ingen med fog kan klandra Riksdagen för bristande offervillighet, om den fortfarande vidblifver det belopp, som de två senaste Riksdagarne hvar för sig beviljat till nyanskaffning af fartygsmateriel, eller 1,500,000 kronor. Och då redan ett ändringsförslag framkommit till Riksdagen att förlägga den föreslagna nya dockan i Karlskrona till annan ort, och fråga dessutom uppstått, huruvida icke en utvidgning af någon af de gamla dockorna derstädes vore för ändamålet tillräcklig, samt frågan sålunda ännu icke vunnit nödig stadga för ett afgörande, torde äfven det för anläggning af en ny docka i Karlskrona begärda anslaget för närvarande böra afslås.

Med återopande af hvad jag sålunda i största korthet anfört vägar jag värdsamt föreslå:

a) att Riksdagen må för anskaffning af nya eldhandvapen åt armén på extra stat för år 1897 anvisa 600,000 kronor;

b) att Riksdagen må på extra stat för år 1897 anvisa 205,000 kronor till anskaffning af mobiliseringsammunition till eldhandvapen;

c) att Riksdagen må till fortsättande af arbetena å Karlsborgs fästning med Vaberget på extra stat för år 1897 anvisa 100,000 kronor;

d) att Riksdagen till förstärkningsarbeten å sjöfästningarna Oscar Fredriks borg och Kungsholmen på extra stat för år 1897 anvisar 221,750 kronor;

e) att Kongl. Maj:ts framställning i afseende å befästningars anläggande å Gotland ej må af Riksdagen bifallas;

f) att Riksdagen må till anskaffning af intendentur-
utrustning åt armén på extra stat för 1897 anvisa
170,000 kronor;

g) att Riksdagen för anskaffning af ny fartygsmateriel
på extra stat för år 1897 anvisar ett belopp af 1,500,000
kronor;

h) att Kongl. Maj:ts framställning om anläggning af
en ny docka i Karlskrona ej må vinna Riksdagens
bifall; och

i) att af den besparing å de ofvannämnda af Kongl.
Maj:t begärda anslagen, som under förutsättning af Riks-
dagens bifall till punkterna a--h här ofvan skulle upp-
stå, uppgående endast för år 1897 till 9,374,650 kronor,
9,000,000 kronor må öfverlemnas till riksgäldskontoret
att användas till afbetalning å rikets skuld, och åter-
stoden jemte hvad som kan besparas å andra här icke
omnämnda anslag afsättas till statsverkets kassaförlags-
fond.

Stockholm den 27 januari 1896.

Ollas A. Ericsson.

I motionens syfte instämma:

S. M. Olsson.

B. P. Ersson.

A. Hansson
i Solberga.

J. P. Jansson.

J. A. Lundström.
